

Pulmapähkinä - Positiivinen pedagogiikka tietotekniikan opetuksessa.

Päätin valita jo ensimmäiseltä opetusjaksolta tutun käsitteen analysoitavaksi. Positiivisen pedagogiikan käsite kuulosti heti alustapitäen kiinnostavalta aiheelta, josta tahdoin tietää lisää. Varsinkin tietotekniikkaa pääaineena opiskelleena, minulla oli valtavasti uskoa positiivisen pedagogiikan hyödyntämiseen alati digitalisoituvassa yhteiskunnassamme ja koulutuksessamme. Tässä pienehkössä pulmapähkinäanalyysissä tulen käsittelemään sitä, mitä on positiivinen pedagogiikka ja olisiko sillä jotain annettavaa nykyiselle tietotekniikan opetukselle. Tehtävää varten tutustuin yhteen kandidaatin tutkielmaan, kahteen Pro gradu -tutkielmaan ja lisäksi netissä käytävään keskusteluun tietotekniikan opetuksesta. Kandidaatin tutkielma käsitteli tietotekniikan opetusta suomalaisessa koulumaailmassa, ja toinen graduista positiivista pedagogiikkaa vuoden 2014 opetussuunnitelmassa. Kandidatyö on valmistunut Jyväskylän yliopistosta ja Pro gradu -tutkielma Tampereelta. Toinen Pro gradu -tutkielma on myös Jyväskylän yliopistosta ja tässä tarkasteltiin opetusteknologiasta käytävää keskustelua Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksissa vuosina 2010-2015.

Aloitan kirjoittamalla auki asioita liittyen tämän hetkiseen tietotekniikan opetukseen. Seuraavaksi käsittelen positiivisen pedagogiikan käsitettä. Lopuksi yhteenvedossa pohdin näiden aihealueiden yhteneväisyyttä ja sitä, olisiko tietotekniikan opetukselle hyväksi hyödyntää positiivisen pedagogiikan metodeja.

Avainsanoja: *digitaalisuus, tietotekniikka, positiivinen pedagogiikka*

Tietotekniikan opetus

Tässä osiossa käsitellään tietotekniikan opetusta, sen eri muodoissa peruskoulutasolla. Aluksi kirjoitan hieman omista kokemuksistani liittyen

aihealueeseen, mutta suurimmilta osin kappale keskittyy Laura Simolan kandidaatin tutkielmaan, Tietotekniikka kouluissa, 2017. Simolan kandidaattitutkielma antaa hyvän kuvan tämänhetkisestä tilanteesta opetuksen suhteen.

Arkijärki

Oman peruskoulu-urani aikana tietotekniikkaa ei juurikaan opetuksessa hyödynnetty, ainakaan kovin yleisellä tasolla. Oma luokanvalvojani oli kuitenkin hyvin innostunut ja valveutunut jatkuvasti digitalisoituvasta maailmasta, joten luokkamme olikin poikkeus tietoteknisten asioiden suhteen. Olen siis itse päässyt kokemaan, mitä kaikkea tietotekniikka voi opiskelulle antaa ja missä taas on vielä kehitettävää. Toki tietokoneet sekä tietotekniset laitteistot ja ratkaisut muuttuvat koko ajan, joten minunkin ajoistani on varmasti otettu suuria harppauksia.

Tieto- ja viestintätieteiden rooli onkin huomattavasti kasvanut koko ajan ja näistä asioista keskustellaan netissä, lehdissä ja ihmisten kesken lähes päivittäin. Aihe on siis todella keskeinen ja jokaisella on varmasti oma mielipiteensä tietotekniikan roolista opetuksessa. Yksi lukemistani graduista sisälsi jopa 116 mielipidekirjoitusta ja 34 artikkelia, mikä viestii varmasti asian ajankohtaisuutta.

Tieteellinen tieto

Muutosta todella on havaittavissa, tämän vahvistaa lukemani kandidaatin työ. Syynä tälle kaikelle on mahdollisesti maailma, jossa elämme. Digitalisoidumme jatkuvasti ja vuonna 2015 OECD raportoi, että jo 99,8% suomalaisista oppilaista oli kotonaan yksi tai useampi tietokone (Laura Simola 2017). Tutkielmassa mainitaan myös, että vain n. 2% pohjoismaalaisista opettajista eivät käytä opetuksessaan lainkaan tieto- ja viestintätieteiden (Pedersen ym. 2006). Näitä lukuja silmäillessä ymmärtää, että tieto- ja viestintätieteelliset ratkaisut ovat koulumaailmassa nykyaikaa ja asian analysoiminen on hyvin ajankohtaista.

Tekstissä analysoidaan myös aihealueita joissa olisi vielä kouluissa parantamisen varaa tietotekniikan suhteen. Tällaisiksi ongelmakohtiksi Simola listaa esimerkiksi

ohjelmointitaidot ja niiden opettaminen sekä koulujen tietoteknisen varustelutason. Eli suurin haaste on se, ettei tietokoneista saada tarpeeksi hyötyä irti tai toisin sanoen niitä ei hyödynnetä opetuksen suhteen oikein. Opettajien mielestä mahdollisuudet ja monipuoliset ulottuvuudet ylettäisivät tvt-laitteiden kanssa vaikka mihin (Simola 2017). Uskon, että positiivinen pedagogiikka ja sen tyyppinen opetusmetodi voisi antaa esimerkiksi näihin ongelmiin ratkaisuja.

Positiivinen pedagogiikka

Seuraavaksi on varmasti hyvä lähteä purkamaan itse käsitettä *positiivinen pedagogiikka*. Positiivisella pedagogiikalla tarkoitetaan positiivisen psykologian ja käytännön opettamisen yhteenpunomista, jotta koulutuslaitos voisi hyötyä siitä mahdollisimman paljon. Positiivinen pedagogiikka siis perustuu vahvasti positiivisen psykologian tieteenhaarakalle ja onkin alkujaan lähtöisin positiivisen psykologian metodien kokeilusta koulussa. (Avola 2017) Perustarkoitus positiivisella psykologialla on taas enemmän ratkaisukeskeinen, kuin ongelmakeskeinen. Yleensä psykologiassa on kautta aikain tutkittu mielen häiriöitä, poikkeavuuksia ja sairauksia. Positiivinen psykologia kääntää tämän ympäri ja keskittyy enemmän siihen, kuinka elää mahdollisimman hyvää elämää. Pelkästään pahoinvoinnin poistaminen ei takaa hyvää elämää, kirjoittaa Avola.

Positiivisen pedagogiikan tarkoituksena on siis nostaa hyvinvointi yhtä tärkeäksi osaksi, kuin oppiminen. Lisäksi suuntaus tähtää hyvään oppimismenestykseen ja hyvinvoinnilla sekä positiivisilla oppimistuloksilla on tutkimusten mukaan paljon yhteyksiä keskenään. (Avola 2017) Avolan mukaan opetustyössä tulisi opettajan kannalta keskittyä yhteisöllisyyden korostamiseen luokkatilassa, samalla kannustaen ja kunnioittaen jokaista oppilasta yksilöllisesti.

Avola muistuttaa Pro gradu -tutkielmassaan, että on hyvä pitää mielessä myös käsitteiden ja teorioiden soveltuvuus universaalisti, eivät kaikki positiivisen pedagogiikan ole omiaan jokaiselle. Tärkeä ja huomioonotettava asia on myös se,

että vaikka myönteisiin tunteisiin ja niiden saavuttamiseen kiinnitetään paljon huomiota, niin ei tule sivuttaa negatiivisia tunteita.

Yhteenveto

Laura Simola kirjoittaa kandidaatintutkielmassaan, että koska tieto- ja viestintäteknikka ei vielä ole varsinainen oppiaine, on opettajilla mahdollisuus sovittaa ja soveltaa tätä omaan opetukseensa rajattomilla erilaisilla tavoilla. Yksi tapa voisi varmasti olla positiivisen pedagogiikan kautta. Lisäksi monet opettajista, jotka ovat omaan opetukseensa tietoteknisyyttä lisänneet, kaipaavat uusia ideoita opetukseen (Simola 2017). Positiivinen pedagogiikka voisi tuoda varmasti tähän ainakin uusia näkökulmia.

THL:n mukaan mielenterveysongelmat ovat etenkin nuorilla hyvin yleinen ja suuri huolenaihe. Jo yleismaallisestikin ajatellen positiivisen pedagogiikan onnellisuuteen pyrkiminen toimisi varmasti ennaltaehkäisevänä mielenterveystyönä.

Yhdessä tekeminen ja kannustava tukeminen ovat positiivisen pedagogiikan kulmakiviä. Etenkin tietotekniikan opetuksessa yhteisöllisyys on välttämättömyys ja viimeistään korkeakouluopintojen tai työelämän puolella asia tulee ymmärretyksi. Kannustava tukeminen tulee myös erittäin tärkeäksi kokonaisuuteen vaikuttavaksi tekijäksi tieto- ja viestintäteknikanopetustyössä. Tietokoneet ovat ehdottomia ja kylmiä, ne tekevät ainoastaan ja vain ainoastaan sen mitä niiden käsketään tehdä, eivätkä anna armoa käyttäjälle. Opettaja voi omalla tekemisellään vaikuttaa oppilaan tukemiseen niinäkin hetkinä, kun tietokone ei tunnu sitä tekevän.

Positiivista pedagogiikkaa on usein myös moitittu sen pätevydestä. Se on melko uusi käsite ja erityisesti Suomessa asiaa ei ole kovin paljoa vielä tutkittu. Koska suuntaus on uusi, ei sen tarjoamista jostain ole vielä tutkimustuloksellista näyttöä. Toisaalta taas tietotekniikankin asema suomalaisessa koulussa on myös verrattain uusi. Näitä voisi siis hyvin yhdessä kehittää ja tästä olisi varmasti mielenkiintoista lukea lisää.

Lähteet

Positiivinen pedagogiikka opetussuunnitelmassa, Pauliina Avola. Pro gradu-tutkielma: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101906/GRADU-1504007158.pdf?sequence=1>

Tietotekniikka kouluissa, Laura Simola. Kandidaatintutkielma: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/54313>

"Kunn tietotekniikkaa hyödynnetään pedagogiikka edellä, päästään syvään oppimiseen", Erika Manninen. Pro gradu -tutkielma: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/49974>